

від їх індивідуальних особливостей — якостей характеру, досвіду тощо (тому є необхідність використання індивідуального підходу до студентів), а також від того, як СРС організована. Для підвищення мотивації та зацікавленості студентів у вивченні курсу доцільно використовувати не тільки традиційні форми СРС (написання рефератів, опрацювання окремих розділів програми тощо). Треба надати студентам можливість самим обирати завдання для самостійної роботи з запропонованого списку. При цьому має сенс запропонувати різноманітні форми роботи: реферування літератури чи окремих статей; пошук окремих прикладів із теоретичних питань, що розглядаються; збір додаткової інформації з питань курсу; складання кейсів; розгляд проблемних ситуацій; робота з Internetом; співставлення існуючих підходів до проблем курсу тощо.

- Організаційна взаємодія та комбінування СРС з іншими видами навчальної роботи, що спрямовано на ефективніше засвоєння як теоретичного матеріалу, так і опрацювання практичних навичок.

- Нарешті, суттєве значення має зворотний зв'язок у навчанні та система оцінювання студентів. Їхнє призначення полягає не тільки і не стільки у отриманні студентами оцінок чи балів за виконані завдання, скільки у навчально-виховній складовій оцінювання та надання зворотного зв'язку.

Таким чином, для того, щоб СРС дійсно виконувала ті завдання, які передбачаються у навчанні, треба докласти багато зусиль і не лише студентам. Вони виступають вже як споживачі певного навчально-методичного забезпечення, яке тим чи іншим чином організовано у навчальному процесі. Тому підготовка до проведення та забезпечення умов для виконання СРС з боку викладачів та університету є першою і необхідною умовою її впровадження у навчальний процес.

М. Г. Вієвська, канд. пед. наук, доцент
кафедри менеджменту КЕІ КНЕУ

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З СОЦІОЛОГІЇ

Впровадження модульно-рейтингової системи навчання у нашому закладі зумовило перегляд організації самостійної та індивідуальної роботи зі студентами. Ускладнення цього процесу відбувалося і за рахунок зміни викладання курсу з другого на

перший курс по багатьом спеціальностям. Першокурсники ще не адаптовані до навчання у вищій школі. Терміни їх адаптації впливають на якість знань та успішність професійного становлення фахівця. Тому у нашому дослідженні ми намагалися з'ясувати:

- причини низької адаптованості студентів до виконання навчальних обов'язків;
- шляхи усунення ускладнень, які виникають у студентів під час виконання пізнавальних завдань;
- визначити методи та прийоми, що скорочують час адаптаційного періоду.

Нами встановлено, що складнощі викликають у студентів першого курсу при виконанні різних форм самостійної роботи з соціології, особливо у складанні програми соціологічного дослідження та його проведенні. Зібрані нами дані констатуючого експерименту свідчать про те, що в 72 % студентів першокурсників виникають означені проблеми. Більше 30 % вважають себе психологічно підготовленими до самостійної роботи. Більше половини студентів фінансово-економічного факультету (54 %) систематично читають рекомендовану викладачем літературу з соціології, обмежуючи свою підготовку лише тим матеріалом, що є необхідним для виступу на семінарських заняттях, виконанні самостійної та індивідуальної роботи. Отримана інформація не співвідноситься ними з майбутньою професійною діяльністю. Під час виконання самостійної роботи студенти мають певні труднощі, що пов'язані з нестачею літератури з соціології у бібліотеках інституту, низька якість підручників, відсутні підручники та навчально-методичні посібники з соціології для економістів. Серед інших причин були названі перевантаження студентів, невміння розподілити свій час протягом семестру, відсутність навичок самостійної роботи та інші. Під час експерименту було встановлено, що більше 70 % студентів потребують пояснення методики виконання самостійних завдань, корегування завдань з урахуванням рівня їх підготовленості та досвіду пізнавальної діяльності. Причини низької результативності самостійної роботи у професійному становленні майбутніх економістів можна пояснити тим, що під час навчання у середніх закладах освіти не приділяється відповідної уваги методиці та техніці самостійної роботи, що й ускладнює процес адаптації до навчання у вищій економічній школі. Більш того, викладачі не бачать безпосередньої залежності між рівнем підготовленості студентів до самостійної навчальної праці та її результативністю, часто недооцінюючи труднощі адаптаційного процесу, а іноді, ігноруючи його. Усунення типо-

вих труднощів адаптаційного періоду, скорочення терміну адаптації неможливо без надання самостійній роботі професійної спрямованості, усунення перевантаження навчальних програм та завдань, розробки методики та технології самостійної роботи з урахуванням сучасних підходів до організації вузівського процесу. Ми виходили з того, що процес адаптації першокурсників буде успішним, якщо: всі форми та методи керівництва та контролю будуть спрямовані на активізацію самостійних зусиль на рішення навчальних завдань, розвиток позитивної навчальної мотивації та відпрацювання раціональних вмінь та навичок самостійної навчальної праці. Важливим є постійний зв'язок у системі «викладач-студент» та чітке планування самостійної роботи та встановлення та доведення до студентів термінів виконання та форми звітності.

Ж. Ю. Воробйова, викладач
кафедри іноземних мов

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасний період розвитку суспільства характеризується цивілізаційними змінами, які викликані прагненням людства до інтеграції. Наша держава стає дедалі відкритішою для політичних, економічних, культурних відносин із країнами Західної Європи, що зумовлює нові вимоги до рівня володіння іноземною мовою. Сьогодення вимагає від студентів вищих навчальних закладів глибоких знань спеціальної лексики з різних галузей науки, культури, мистецтва. У зв'язку з прийняттям Україною Болонської Хартії перед студентами ставиться вимога вільного володіння не менш ніж трьома іноземними мовами та проходження навчання терміном не менше року в будь-якому університеті іншої держави однією з цих трьох мов.

Розвиток індивідуальності людини стимулюють вивчення нею іноземної мови. Водночас важливе значення мають педагогічні технології, які активізують і мотивують цей процес. Сучасні дослідження з методики навчання іноземної мови обмежуються не лише аналізом специфічних феноменів в аспектах морфосинтаксичних, семантичних, прагматичних, комунікативних. Актуальною для сьогодення є розробка методики навчання іноземної мови, яка враховує внутрішній (біологічні, психічні) і зовнішні (суспільні, культурні) чинники.